

Ceny

- ***Snížení cenové parity mezi rostlinnými a živočišnými výrobky***

Meziroční i meziměsíční změny cen zemědělských výrobců v dosavadním průběhu letošního roku byly značně rozdílné; za celkovým zvýšením cenové hladiny se skrývají velké (kladné i záporné) odchylky od průměrné tří čtvrtletní změny. Ceny zemědělských výrobců se za tři čtvrtletí 2008 zvýšily o 20,4 %, z toho nejrychleji ve 2. čtvrtletí (o 27,3 %) a nejpomaleji ve 3. čtvrtletí (o 7,3 %). K podstatně větší rozkolísanosti a nerovnoměrnosti došlo v cenovém vývoji jednotlivých druhů zemědělských výrobků; za tři čtvrtletí 2008 bylo zvýšení cen rostlinných výrobků o 28,4 % jen nepatrně větší než vloni, přičemž růst cen živočišných výrobků o 10,9 % značně zrychlil. V průběhu letošního roku zpomalovalo zvyšování cen zemědělských výrobců, avšak v rozdílné míře podle výrobků, takže ve 3. čtvrtletí růst cen rostlinných výrobků zpomalil o značných 17,2 p. b. a živočišných výrobků mírně zrychlil.

- ***Na celkový růst cen průmyslových výrobků nejvíce působilo jejich zvýšení za potravinářské výrobky a nápoje a tabák***

Úhrnná hladina cen průmyslových výrobců se v jednotlivých čtvrtletích roku 2008 měnila meziročně relativně stabilně s mírně se zrychlujícím tempem přírůstků. Za tři čtvrtletí 2008 se ceny průmyslových výrobců zvýšily meziročně o 5,4 %, z toho nejvíce v 1. čtvrtletí (o 5,6 %). Nejméně se sice za tři čtvrtletí zvýšily ceny výrobků zpracovatelského průmyslu (o 4,3 %), avšak na změnu úhrnné cenové hladiny měly největší vliv (3,6 p. b.). Růst cen nerostných surovin byl nejvyšší (15,3 %) a přispěl necelou desetinou (0,5 p. b.) k celkovému zvýšení. Růst cen elektřiny, plynu a vody o 9,2 % se podílel necelou čtvrtinou (1,3 p. b.) na celkovém zvýšení cen průmyslových výrobců.

- ***Značný růst cen energi***

V členění podle hlavních průmyslových skupin za tři čtvrtletí 2008 meziročně nejvíce vzrostly ceny energie (o 14,7 %), za nimiž následovaly ceny zboží krátkodobé spotřeby (o 5,0 %) a ceny meziproduktů (o 3,2 %). K žádnému cenovému pohybu nedošlo u výrobků investiční povahy a zcela nepatrně (o 0,2 %) se zvýšily ceny zboží dlouhodobé spotřeby.

- ***Prudce rostou ceny reklamních služeb***

Ceny tržních služeb za tři čtvrtletí 2008 se meziročně zvýšily o 3,7 % a jejich růst byl rychlejší než před rokem o 2,2 p. b. Značný vliv na vývoj celkové cenové hladiny měly především ceny podnikatelských služeb a služeb v oblasti nemovitostí, které vzrostly o 5,2 %. Výrazně se zvýšily ceny za reklamní služby (o 10,7 %) a méně se zvýšily ceny nákladní dopravy a skladování (o 2,1 %) i ceny za služby pošt a telekomunikací (o 1,9 %), přičemž ceny za poštovní služby vzrostly značně zejména ve 3. čtvrtletí (o 25,4 %).

- ***Značné znehodnocení kupní síly domácností***

Spotřebitelské ceny se zvýšily za tři čtvrtletí 2008 meziročně o 6,9 %, v tom v 1. čtvrtletí o 7,4 %, ve 2. čtvrtletí o 6,8 % a ve 3. čtvrtletí o 6,6 %. Za tři čtvrtletí 2008 se podstatně více zvýšily ceny služeb (7,9 %) než ceny zboží (6,3 %), větší rozdíl byl zejména ve 3. čtvrtletí (8,1 % a 5,7 %). V členění podle sociálních skupin domácností se nejvíce zvýšily spotřebitelské ceny důchodců (o 8,8 %), za nimiž následovaly domácnosti s dětmi s minimálními příjmy (8,3 %). Vzvednutí úhrnné hladiny spotřebitelských cen a znehodnocení kupní síly peněz za tři čtvrtletí 2008 o 6,5 % se projevilo ve výdajích na konečnou spotřebu tím, že za stejné množství zboží a služeb zaplatily domácnosti více než před rokem o 85,2 mld. Kč. Roční míra inflace v září 2008 dosáhla 6,4 %; před rokem 2,0 %.

- ***Růst cen bydlení se podílel více než třetinou na zvýšení úhrnné cenové hladiny***

Na meziroční zvýšení úhrnné hladiny spotřebitelských cen za tři čtvrtletí 2008 měl růst cen bydlení, vody, energie a paliv o 10,0 % největší vliv (2,6 p. b.) Přitom ceny čistého nájemného placeného nájemníky se zvýšily o 16,6 %. Rovněž vysoký vliv na úhrn měly ceny potravin a nealkoholických nápojů (1,7 p. b.) s růstem 10,3 % a ceny alkoholických nápojů a tabáku (0,9 p. b.) s růstem 10,2 %. Domácnostem se výrazně zvýšily ceny spojené se zdravotní péčí (o 31,2 %) s vlivem 0,6 p. b. na úhrnný růst.

- ***Inflace byla v ČR značně vyšší než v úhrnu států EU***

Spotřebitelské ceny v členských státech EU 27 se meziročně za tři čtvrtletí 2008 – podle harmonizovaného indexu (HICP) – zvýšily o 3,9 %, v tom v 1. čtvrtletí o 3,5 %, ve 2. čtvrtletí o 4,0 % a ve 3. čtvrtletí o 4,3 %. Na rozdíl od cenového vývoje v ČR se jejich růst zrychloval, takže inflační diferencíál se v průběhu roku zmenšoval. Mezera mezi růstem spotřebitelských cen států EU 27 (pomalejším) a ČR (rychlejším) za tři čtvrtletí 2008 vzrostla na 3,0 p. b.

- **Výrazné zhoršení směnných relací za tři čtvrtletí 2008**

Ceny vyváženého i dováženého zboží v korunovém vyjádření za tři čtvrtletí 2008 meziročně klesly; více se snížily vývozní (5,7 %) než dovozní ceny (3,8 %) a směnné relace byly nepříznivé (98,0 %), což ve srovnání s vývojem ve třech čtvrtletích 2007 znamenalo výraznou negativní změnu, v cenách vyváženého zboží (-7,9 p. b.) a směnných relacích (-5,1 p. b.). Tento vývoj se odrazil ve značné ztrátě z obchodních transakcí, která dosáhla výše 42,8 mld. Kč a ve srovnání s vývojem ve třech čtvrtletích 2007, kdy bylo dosaženo zisku z obchodních transakcí v rozsahu 53,5 mld. Kč, došlo k jeho výraznému úbytku, výlučně však z titulu ztrát na straně vývozu.

- **Po „očistění“ o vlivy změn kurzu CZK rostly ceny vývozu o 3,0 % a ceny dovozu o 6,9 %**

Korunové ceny vyváženého i dováženého zboží byly ve třech čtvrtletích 2008 silně ovlivňovány změnami devizových kurzů a posilováním CZK. Podle propočtů ČSÚ více posílila CZK při dovozních než při vývozních operacích; za tři čtvrtletí 2008 meziročně zhodnotila koruna na straně vývozu o 9,2 % a na straně dovozu o 11,1 %, čímž index cen „očistěný“ o kurzové změny se zvýšil u vývozu o 3,0 % a u dovozu o 6,9 %; směnné relace z „očistěných“ cenových indexů (96,4 %) byly tak více nepříznivé než z cenových poměrů v korunovém vyjádření.